

4/23

irizpena

Euskal Autonomia Erkidegoko Hezkuntza

Lege-aurreproiektuari buruzkoa

Bilbon, 2023eko martxoaren 30a

CES
EGAB

Consejo Económico
y Social Vasco

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte
Arazoetarako Batzordea

Irizpena 4/23

I.- AURREKARIAK

2022ko azaroaren 16an, Hezkuntza Sailaren idazki bat jaso zen Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordean, “Euskal Autonomia Erkidegoko Hezkuntzari buruzko Lege-aurreproiektuari” inguruko txostena eskatzeko, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeari buruzko maiatzaren 17ko 8/2012 Legearen 3.1 artikuluan ezarritakoaren arabera.

Araua xedea da Euskal Autonomia Erkidegoko hezkuntza-sistema pixkanaka eraldatzeko oinarriak arautzea, euskal gizartearen eskakizunetara egokitzeko.

Eraldaketa mailakatu horrek ekitatean eta bikaintasunean hartzen du oinarri, eta honako hauek bultzatzen ditu: gizarteratzea eta gizarte-kohesioa, ebaluazioaren kultura (irismen zabalenean), eta euskara eta euskal kultura ardatz izango dituen eredu eleaniztun eta kulturartekoaren eraketa, bi hizkuntza ofizialak menderatzea eta, gutxienez, atzerriko hizkuntza bat ahalik eta ondoen ezagutzea helburu duena.

Berehala bidali zitzaizen dokumentuaren kopia Kontseiluaren osoko bilkurako kide guztiei, beren proposamenak eta iritzia bidal zitzaizen eta dagokion Lan Batzordeari helaraz ziezazkioten, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen Funtzionamenduari buruzko Erregelamenduan ezarritakoaren arabera. 2022ko abenduaren 13an, 2023ko urtarrilaren 12an eta martxoaren 20an Sozial Garapenerako Batzordea bildu zen, eta, hartutako erabakietatik abiatuta, irizpen-proiektu hau egin zen, Kontseiluaren martxoaren 30eko Osoko Bilkurara eramateko. Bertan, gehiengoz onartu zen A taldekoaren ordezkariak (Talde Sindikalak) emandako boto partikularrarekin.

Irizpen hau epez kanpoko da, Kontseilu honek, igarotako denboragatik eta hainbat eragilek helarazitako informazioengatik, lege-aurreproiektuaren beste bertsio bat jasotzea espero zuelako, baina azkenean ez zaigu halakorik bidali. Horregatik, Gobernu Kontseiluak onartutako testuaren arabera, Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordeari buruzko maiatzaren 17ko 8/2012 Legearen 3.f) artikulua dela bide, geuretzat gordetzen dugu bertsio horri buruzko irizpena emateko eskubidea.

II.- EDUKIA

Euskal Autonomia Erkidegoko Hezkuntzari buruzko Lege-aurreproiektuak honako hauek ditu: zioen azalpena, 103 artikulua, 6 titulutan egituratuak, 4 xedapen gehigarri, bi xedapen iragankor, xedapen indargabetzaile bat eta 2 azken xedapen.

Zioen azalpenak bost atal ditu.

I. atalean, bizi garen mundua azaletik deskribatzen da, bai eta hezkuntzak bertan bete behar duen zeregina ere. Aipatzen da eskolaren eginkizuna heltze-prozesua eta garapen pertsonala erraztea dela, azken urteetan nabarmen aldatu den testuinguru batean, bai balioei dagokienez, bai informazio-inguruneari, aukera teknologikoei eta gizarte-harremanei dagokienez. Testuinguru horretan, eredu berri baterantz egin nahi da, aniztasun, justizia eta oreka irizpideak ezarri eta hezkuntza-sistema eraldaketa horren erdigunean jarri.

Hurrengo 3 puntuetan (**II., III. eta IV. puntuak**), **lege berri baten zergatia**, lege horren oinarri diren **balioak (izatea, jakitea eta elkarrekin bizitzea)** eta **komunikazio- eta hizkuntza-gaitasunaren garapenak** gaur egungo testuinguruan duen garrantzia azaltzen dira.

- **II.** 1993ko Euskal Eskola Publikoaren Legea ia hogeita hamar urtez egon da indarrean. Hala ere, munduak eta euskal gizarteak berak aldaketa handiak izan dituzte, eta horrek diagnostiko partekatu berriak eta, batez ere, erronka berriei aurre egiteko tresna berriak eskatzen ditu, batik bat hezkuntzaren arloan.
- **III.** Balioei dagokienez, eta, zehazki, izateari dagokionez, aipatzen da hezkuntza-sistemak euren kabuz pentsatzen duten pertsonak prestatu nahi dituela, eta hori erabakigarria da ziurgabetasunak beste garai batzuetan baino ugariagoak diren une honetan, eta, aldi berean, aukera gehiago sortzen dira sormen pertsonalerako. Jakintzari dagokionez, jakintza eta haren ondorioak (arrazoitzeko gaitasunak, gertakarietarako eta ebidentzietarako errespetuak, ziurtasun ororen mugen kontzientziaztea, ikas prozesuaz jabetzea) gizakiari bere garapenean laguntzen dioten balioak dira, gure askatasunaren adierazgarri. Eta elkarrekin bizitzeari dagokionez, legeak gizartearen bizitzeko aukera ematen duten balioak eta esperientziak (hala nola balio zibikoak, elkartasuna, publiko eta komunarekiko kezka edo naturaren zaintza) transmititzen dituen eskola baten alde egiten duela aipatzen da. Ulertzen da euskal hezkuntza-sistemak konpromiso berezia hartzen duela euskararekin eta kulturarekin eta haren transmisioarekin, euskara eta euskal kultura identitate-, adierazpen- eta bizikidetzaren tresna gisa ulertzen dituen heinean, bai eta beste hizkuntzekin ere. Eskolan, ikasleak bere helmuga pertsonala eta kolektiboa eraikitzen ikasi behar du, eta, aldi berean, eraikuntza horrek beste identitate-esperientzia batzuk, bereak ez bezalakoak, zenbateraino inplikatzeko dituen jakin behar du. Azken batean, eskola da gizakiek aniztasunaren eta berdintasunaren balioa deskubritzen duten espazioa.
- **IV.** Komunikazio- eta hizkuntza-gaitasunaren garapenari dagokionez, aipatzen da euskal hezkuntza sistema eleanitz gisa egituratzen dela, eta sistema horren ardatza euskara dela, eta bi hizkuntza ofizialen eta, gutxienez, atzerriko hizkuntza baten bidez egituratzen dela, gizarte-kohesioa eta herritarrek bi hizkuntza ofizialetan komunikatzeko duten gaitasuna bermatzeko.

V. puntuak xedapenak jasotzen ditu laburki.

Xedapenak

I. tituluak xedapen orokorren multzo bat azaltzen du. I. kapituluak legearen xedea arautzen da. Legearen helburua da hezkuntza eraldatzeko prozesu mailakatu eta ordenatu baten oinarriak ezartzea, euskal hezkuntza-sistema euskal gizarteak gaur egun eta datozen hamarkadetan izango dituen erronketara egokitzeko. II. kapituluak hezkuntza-sistemaren printzipioak eta helburuak garatzen ditu. Aipatutako printzipioez gain, ikasle guztientzako kalitatezko eta bikaintasunezko hezkuntza inklusiboa, bizikidetzaren positiboaren aldeko apustua, aukera-berdintasuna eta aniztasunarekiko eta sinismen-askatasunarekiko errespetua azpimarratzen ditu. Helburuei dagokienez, hezkuntzarako eskubidearen berme eraginkorrak sistemaren zutabe nagusia izan behar du. Hezkuntzak ikasleei beharrezko ezagutzak eskaini behar dizkie, irizpide propioa eskuratzen laguntzeko eta, horrela, ondo oinarritutako erabaki askeak hartzeko, eta ikuspegi kritikoa eman behar die, jasotako informazioak errealitatearekin alderatzen jakiteko. Ildo horretan, garrantzi berezia du III. kapituluak, hezkuntza-sistemaren balioak hiru ardatz edo zutabe substantiboren inguruan egituratzeaz arduratzen baita: izatea; jakitea eta bizikidetzaren. IV. kapituluak irakaskuntzen antolaketari buruzkoa da, baina ez ditu jorratzen (ez baita lege honen xedea) lanbide-heziketako irakaskuntzak, ez eta bizitza osorako ikaskuntza ere; V. kapituluak, berriz, oinarritzko bereizketa bat duten ikastetxeen tipologia ezartzen du, funts publikoekin sostengatutako ikastetxeetan eta finantzaketa eskusiboki pribatua duten zentroetan oinarrituta, baina

ikastetxe publikoen eta itunpeko ikastetxe pribatuen berezitasunak aitortzen ditu, izan ere, baliabide publikoekin finantzatzen diren arren, elementu partikular batzuk dituzte, nahiz eta Legearen asmoa haien esparru arautzailea hurbiltzea izan, biek baliabide-iturria Autonomia Erkidegoko aurrekontuetan baitute. Era berean, itundu gabeko ikastetxe pribatuen izaeraren berezitasunak ezartzen dira.

II. tituluak hezkuntzarako eta bizikidetza positiborako eskubidea arautzen du. Hezkuntzarako eskubidea I. kapituluaren arautzen da, hezkuntza zerbitzu publiko gisa eratuz. Bizikidetza positiboa da II. kapituluaren ardatz nagusia, eta askotariko eskola baten ardatz egituratzailea da gizarte kohesionatu baten barnean, inklusioaren eta berdintasunaren alde eginez, bai eta hezkidetzaren eta kulturartekotasunaren alde ere. Legeak eginkizun garrantzitsua ematen dio familien eta gainerako hezkuntza-eragileen erantzunkidetasunari bizikidetza sustatzeko eta zaintzeko. Halaber, aniztasunari lotutako neurriak arautzen dira, eta bereziki hezkuntza-laguntzako premia espezifikoak dituzten ikasleei ematen zaie arreta. III. kapituluaren xedea da hezkuntza-sistemaren plangintza egitea eta irisgarritasuna, eskaintza eta eskaria eskolatze inklusiboaren bermeekin bateratu nahi baititu, funts publikoen bidez finantzatutako ikastetxeetako plazak eskuratzeko prozesua eta irizpideak ezarrita (arau bidez zehaztu beharko direnak); horretan guztian udalerrien zeregina garrantzitsua dateke, erregelamendu bidez zehaztuko den moduan.

III. tituluaren xedea **euskal hezkuntza-sistemaren gobernantza instituzionala** da. Bertan, honako alderdi hauek jorratzen dira: plangintza estrategikoa, programa-kontratuak, ikastetxeen gobernua eta zuzendaritza, gobernu-organoak ikastetxeen tipologiaren arabera, eskola-kontseiluen arkitektura gobernantza-eredu batean parte hartzeko bitarteko instituzional gisa, eta, azken batean, hezkuntza-komunitatearen beraren zeregina, bereziki ikasleena, irakasleena eta familiaena, ereduaren eragile nagusi gisa. Ikasleek ikaskuntzaren subjektu aktibo gisa duten posizio nagusiak lidergoen eta gobernantza-ereduen ikuspegi eraldatzailea dakar berekin.

IV. tituluak hizkuntzen gaia arautzen du **euskal hezkuntza-sisteman**, batez ere euskarak sistema eleaniztun eta kulturartekoa egituratzeko duen zereginari dagokionez. Horri I. kapituluak egiten dio men. Bertan, komunitate eleaniztari eta kulturantzinari buruzko arau-aurreikuspen jakin batzuk jasotzen dira, bai eta euskal hezkuntzan hizkuntza ofizialen eta atzerriko hizkuntzen arteko harremanari buruzkoak ere. II. kapituluak euskal hezkuntza-sistemako hizkuntza-proiektuen gaiari eta hizkuntzen tratamendu integratuari heltzen dio, bai eta horien alderdi metodologikoei ere; horretarako, erkidegotik kanpoko ikasleei aplikatu dakizkiekeen arau espezifiko batzuk eta ikasleen hizkuntzak eta kulturak sustatzeko neurri espezifikoak jorratzen ditu, kultura-aniztasuneko lorratz handiko hezkuntzan. III. kapituluak irakasleen eta irakasle ez diren langileen hizkuntza-gaitasuna indartzeko moduz arduratzen da. Irakasleei dagokienez, haien hizkuntza-gaitasuna hobetzeko neurriak planteatzen dira, baita atzerriko hizkuntzen irakaskuntzan duten gaitasunari dagokionez ere. Eta IV. kapituluak hainbat printzipio eta neurri ditu xedetzat, ikastetxeetan eta pertsonen arteko harremanetan euskararen erabilera soziala eta ingurumenekoa bultzatzeko.

V. tituluak tresna eta lanabes instituzionalen multzo bat artikulatzen du, **hezkuntza-eredua testuinguru bakoitzera etengabe egokitzeko eta hobetzeko prozesua erraztea helburu duena**. I. kapituluak hezkuntza-berrikuntza eta prospektiba ditu ardatz, sailaren plangintza estrategikoa prestatzeko bitarteko gisa. II. kapituluak hezkuntza-sistemaren ebaluazioa jorratzen du; gaur egun jada aplikatzen da, baina hezkuntzaren esparru eta jarduera desberdinetara indartu, hedatu eta orokortzeko asmoa dago, sistemaren ebaluazio integralaren esparruan, hezkuntza-politiken eraginkortasun- eta efizientzia-maila etengabe testatzeko bitarteko gisa. Kapituluak ebaluazioaren proiektioak, printzipioak, helburuak eta ebaluazio-prozeduraren arauak jorratzen ditu, eta arreta berezia jartzen du ikastetxeen ebaluazioan, programa-kontratuetan arreta handia jartzen baitu. Ebaluazio-prozesuan

garrantzi handia duen pieza instituzional bat Hezkuntzaren Ebaluazio, Ikerketa eta Prospektiba Institutua da, III. kapituluan arautzen dena. Gai horiek guztiak arau bidez garatuko dira dagokien unean. Ereduaren funtzionamenduaren erakunde tradizional bat Hezkuntza Sistemaren Ikuskaritza da, IV. kapituluan arautzen dena elementurik oinarrikoenei dagokienez; hala ere, egingo den arau-garapenean zehazteko dago, hala badagokio. V. kapitulua laguntzeko hezkuntza-zerbitzuez ari da, oinarriko eginkizuna baitute hezkuntza-sistema eraldatzeko palanka gisa. Hala ere, legeak zerbitzu horien ezaugarri orokorrak, oinarriko eginkizunak eta laguntza-zerbitzu horien aplikazio-eremua baino ez ditu arautzen, eta, gai horiek zehazterakoan, dekretu bidez ezartzen dena hartu beharko da aintzakotzat. VI. kapituluan, Euskara eta Hizkuntzak Ikasteko Institutuaren berariazko araudia sartu da, tresna hori beharrezkoa baita hizkuntza-metodologiak lantzeko eta irakasleak prestatzeko. VII. kapituluan, hasierako prestakuntzaren eta irakasleen etengabeko prestakuntzaren alderdiak jorratzen dira. Horien helburua da hasierako trebakuntza ez ezik, etengabeko ikaskuntza ere lortzea, datozen urte eta hamarkadetan hezkuntzaren garapena gidatuko duen ingurune oso disruptibo eta aldakorrean.

Legeari amaiera ematen zaio **ikastetxeen autonomiari buruzko VI. tituluaren bitartez**. I. kapituluan, ikastetxeen autonomiaren printzipioa eta ikastetxeetako kudeaketa-tresnak aitortu ondoren, Legeak II. kapituluan hezkuntza-proiektuaren erregulazioa jorratzen du. Hezkuntza-proiektua saileko hezkuntza-plangintzaren estrategiaren barruan sartzen da, eta asmo handiko erronka batean zehazten da: ikastetxeekin programa-kontratuak izatea. Plan estrategikoaren eta ikastetxeko programa-kontratuaren arteko lerrotatze zuzenak erabateko zentzua du ikastetxe bakoitzak bermatuta duen autonomiaren printzipioan ere. Eta autonomia hori, tradizionalki, ikuskera trifasiko baten inguruan artikulatu izan da, III. kapituluan jasotzen den bezala: autonomia pedagogikoa; autonomia antolatzailea; eta kudeaketa-autonomia. Eta hori da Lege honetan jarraitzen den eredia, aipatutako hiru dimentsioetako bakoitzarekin lortu nahi diren helburuak zehatz-mehatz jakinarazita. Azkeneko helburua ikastetxeak ahalduntzea da, euren testuinguruak eskatzen dituen egokitzapen- eta eraldaketa-prozesuak egin ditzaten euskal hezkuntza-sistemaren kalitatea hobetzeko, betiere Eusko Jaurlaritzan hezkuntza-arloko eskumena duen sailak une bakoitzean diseinatutako hezkuntza-politikaren ardatzekin bat etorritik.

Legeak, halaber, hainbat xedapen gehigarri eta iragankor, xedapen indargabetzaile bat eta bi azken xedapen jasotzen ditu. Azken horiek garrantzi berezia dute arau-gaikuntzari dagokionez, Euskal Eskola Publikoari buruzko 1/1993 Legearen xedapen indargabetzailearekin duten loturagatik eta erregelamendu-arau batzuen aplikagarritasun geroratu iragankorragatik.

AURKIBIDEA

ATARIKO titulua

I. kapitulua: Definizioak

I. titulua. **XEDAPEN OROKORRAK**

I. kapitulua: Legearen xedea eta Euskal Hezkuntza Sistema

II. kapitulua. Euskal hezkuntza-sistemaren oinarriak, printzipioak, helburuak eta balioak

III. kapitulua. Euskal hezkuntza-sistemaren balioak

IV. kapitulua: Irakaskuntzen antolaketa

Lehenengo atala: Irakaskuntzen antolamendua eta curriculum akademikoa

Bigarren atala: Araubide orokorreko irakaskuntzak (Haur Hezkuntza, Oinarrizko Hezkuntza, Lehen Hezkuntza, DBH, Batxilergoa eta HHE)

Hirugarren atala: Eregimen bereziko irakaskuntzak

Azpiatalak: hizkuntzak, artistikoak, kirolekoak eta hezkuntza ez-presentziala

V. kapitulua: Ikastetxeen tipologia (publikoak, pribatu itunduak eta pribatuak)

II. titulua. **HEZKUNTZARAKO ESKUBIDEA ETA BIZIKIDETZA POSITIBOA**

I. kapitulua: Hezkuntzarako eskubidea.

II. kapitulua: Bizikidetzaren positiboa

III. kapitulua. Plangintza eta hezkuntza-sistamarako sarbidea

III. titulua. **HEZKUNTZA SISTEMAREN GOBERNANTZA**

I. kapitulua: Gobernantza, plangintza eta programa-kontratua.

II. kapitulua: Ikastetxeen gobernu eta zuzendaritza profesionala. Ikastetxeetako zuzendaritzen lidergo pedagogikoa

Lehenengo atala: Ikastetxeetako gobernu-organismoak

Bigarren atala: Ikastetxe publikoen gobernuak

Hirugarren atala: Itunpeko ikastetxeen gobernuak

Laugarren atala: Itundu gabeko ikastetxe pribatuak

III. kapitulua. Eskola-kontseiluak eta euskal hezkuntza-sisteman parte hartzea.

Lehenengo atala: Irakaskuntzaren programazioan parte hartzea

Bigarren atala: Euskadiko Eskola Kontseilua.

Hirugarren atala: Euskal Eskola Publikoaren Kontseilua

Laugarren atala: Udal hezkuntza kontseiluak

IV. kapitulua. Hezkuntza-komunitatea

Lehenengo atala: Hezkuntza-komunitatea. Arau orokorrak

Bigarren atala: Hezkuntza-komunitateko eragileak (ikasleak, irakasleak, familiak hezkuntza-komunitatean duen parte-hartzea eta administrazio eta zerbitzuetako langileak eta hezkuntza-arretako profesionalak).

IV. Titulua. **HIZKUNTZAK EUSKAL HEZKUNTZAN**

I. kapitulua: Euskal hezkuntza-sistemaren esparru eleaniztuna eta kulturartekoa

II. kapitulua: Hizkuntza-proiektuak euskal hezkuntza-sisteman

III. kapitulua. Irakasleak eta irakasle ez diren langileak

IV. kapitulua. Euskararen ingurune-erabilera

V. titulua. **BERRIKUNTZA, EBALUAZIOA ETA ETENGABEKO HOBEKUNTZA**

I. kapitulua: Hezkuntza-berrikuntza eta prospektiba

II. kapitulua: Euskal hezkuntza-sistemaren ebaluazioa eta hobekuntza

III. kapitulua. Hezkuntzaren Ebaluazio, Ikerketa eta Prospektiba Institutua.

IV. kapitulua. Hezkuntza-sistemaren ikuskaritza

V. kapitulua. Hezkuntzarako laguntza-zerbitzuak

VI. kapitulua. Euskara eta hizkuntzak ikasteko institutua

VII. kapitulua. Lankidetzazko prestakuntza berri baterantz. Irakasleen hasierako prestakuntza eta etengabeko prestakuntza. Laguntzako langileak.

VI. titulua. **IKASTETXEEN AUTONOMIA**

I. kapitulua. Xedapen orokorrak

II. Kapitulua: Hezkuntza-proiektua

III. kapitulua Ikastetxeen autonomia

XEDAPEN GEHIGARRIAK

XEDAPEN INDARGABETZAILE BAKARRA

XEDAPEN IRAGANKORRAK

AZKEN XEDAPENAK

III.- GOGOETA OROKORRAK

Kontseilu honek Euskal Autonomia Erkidegoko Hezkuntzari buruzko Lege-aurreproiektua aztertu du. Aurreproiektu horren helburua da bidezko hezkuntza-trantsizioa ahalbidetzea, euskal hezkuntza-sistema bat eraikitzea, egokitzapenerako eta malgutasunerako gaitasuna izango duena, une bakoitzeko beharrei erantzuteko eta, batez ere, prozesu inklusibo baten bidez gauzatzeko, betiere ekitatean, gizarte-kohesioan eta bikaintasunean oinarri hartuz.

Euskal hezkuntza-sistema osoa arau-testu bakar batean kokatu eta arautu nahi duen ekimen baten

aurrean gaude. Horrela, Euskal Autonomia Erkidegoko Hezkuntzari buruzko Lege-aurreproiektuak, aurreko 1/1993 Legeak ez bezala, hezkuntza publikoa eta, zehazki, titulartasun publikoko ikastetxeak arautzen ditu, eta, horrez gain, ikusmolde holistikoagoa hartzen du, euskal hezkuntza-sistemaren erregulazio integralaren bidez. Horrek esan nahi du haren printzipioen eta aginduen zati handi bat funts publikoekin finantzatzen diren ikastetxe guztietara hedatu ahal izango dela aplikazioan, ikastetxe pribatuei ere erreferentzia zehatz batzuk eginez.

Araugintza-ekimen hau gure gizartearentzat funtsezkoa den une batean iritsi da; izan ere, zioen azalpenean aipatzen den bezala, munduak eta euskal gizarteak berak aldaketa handiak izan dituzte, eta horrek diagnostiko partekatu berriak eskatzen ditu, eta, batez ere, tresna berriak, hezkuntzaren arlokoak, erronka berriei heltzeko, prestakuntza hobea emateko eta bizikidetzarako gaitasun handiagoak izateko.

Hezkuntzaren hobekuntza herri mailako erronka bat dela hartzen dugu abiapuntutzat. Hain da erronka garrantzitsua, ezinbestekoa eta funtsezkoa baita gure autonomia-erkidegoko hezkuntza- eta gizarte-eragileen arteko lankidetzeta, elkarrizketa eta adostasuna lortzea.

Horregatik, eta etorkizuneko legea bere definizioan eta maila guztietako elkarrizketa eta negoziazioaren ondoriozko garapenean argia izatea desiragarria denez, egokitzen jotzen dugu irekitzen zaigun aukera aprobetxatzea kontuan hartu beharreko alderdiak aurkezteko.

- Ezin dugu aukera hori pasatzen utzi Euskadiren etorkizuna hobetzeko, eta, beraz, biztanleriarena eta gizarte- eta enpresa-sarearena, eta, hedaturaz, gure etorkizuneko profesionalena; izan ere, etorkizun hori gure ikasgeletan dago. Ez dugu ahaztu behar hezkuntzaren helburuen artean, pertsona onak prestatzeaz gain, profesional onak prestatzea dagoela.

Horregatik, demografian, jasangarritasunean eta digitalizazioan izandako aldaketa ugarien aurrean, gure ikasleei eskaintzen dizkiegun aldaketa horiek egokitu behar ditugu. Hori guztia, ehun sozio-ekonomikoak duen zeregin garrantzitsua ahaztu gabe, gure gizartearen, ekonomiaren eta euskal enpresen kualifikazio-premiekin eta -eskaerekin bat datorren kualifikazio-esparru bat izatera behartzen baikaitu. Legeak aipatzen dituen garai berri hauetan, enpresek funtsezko zeregina dute herrialdearen motor ekonomiko gisa.

Erakundeen eta eragile ekonomiko eta sozialen ekintza konbinatua funtsezkoa izan da eta izan behar du. Ikuspegi bateratu hori (gizartea, ekonomia, ekoizpen-sarea) erreferente da ikasleentzat, eta etorkizunean gure autonomia-erkidegorako nahi dugun hezkuntza eraikitzeke esparrua garatzen lagundu behar du.

Une honetan murgilduta gauden hiru trantsizioei erantzuten dieten eta erantzun behar dieten zenbait printzipio daude: trantsizio digitala, trantsizio ekologiko-energetiko iraunkorra eta, jakina, trantsizio soziodemografikoa.

Aipatzen ditugun printzipio horiek gure ekonomiak etorkizunari begira dituen beharrei lotuta daude. Gure haurren hezkuntzan enpresa-ikuspegia eta -lankidetzeta emateaz ari gara. Garrantzitsua da, halaber, enpresen parte-hartzea eta lankidetzeta eskaini ahal izatea kualifikazioaren euskal esparrua osatzen duten hezkuntza-ereduen garapenean.

Gure ustez, gizarte-eragileok gobernantza-organoan parte hartu ahal izateak dinamismoa eta bizkortasuna ekar ditzake, eraldaketa ekonomiko eta sozialetatik eratorritako gizarte-, ekonomia- eta enpresa-premiei erantzuteko. Horrela, hainbat arlotan gertatzen ari diren etengabeko

aldaketei aurrea hartzea eta horietara egokitzea lortuko dugu.

Hezkuntza-eskaintza, errealitate sozio-ekonomikoa eta enpresariala zenbat eta biziagoa izan, orduan eta egokituagoa egon ahal izango da. Horrek hezkuntza-eskaintzaren kalitatea hobetzen lagunduko du, eta berritzailea izatea onuragarria izango da; horrek, oro har, gizarteari egingo dio mesede..

Ikuspegi horretatik, erreferentzia gisa, jarduera-eremu garrantzitsu batzuk lantzen eta garatzen jarraitu behar dugula ikusten dugu. Hona hemen:

- ✓ Lanbide- eta lan-irteeren ezagutza goiztiarra lortzea, hau da, gure gazteekin egiten dugun hezkuntza-orientazioa eta garapen profesionala indartzea.
 - Horrekin bat etorriz, ezagutzak eta gaitasunak gizarte-, ekonomia- eta enpresa-premietara hobeto egokitze bidean aurrera egitea, gure gizartearen alderdi ekonomiko eta sozialetan eragina izango duten doikuntzak lortzeko.
- ✓ Gizarte- eta enpresa-intereseko kultura ekonomikoa eta balioak garatzea ikasgeletako ikasleen artean. Ekintzailatza, ekimena, ahalegina, lankidetzak eta berrikuntza, besteak beste, giltzarri bihurtzen dira gure ekonomiaren eta enpresa-errealitatearen errealitatearen eta etorkizuneko lan-merkatuan sartuko diren langile berrien arteko lotura areagotzeko.
- ✓ Zientzia-, teknologia- eta enpresa-arloko STEM bokazioak sustatzea. Gazteen artean beharrezko joera duten bokazioak direla ikusten dugu, baina enpresa-ehunean duten beharra gero eta garrantzitsuagoa da; beraz, gazteen prestigioa hobetzen lagundu behar dugu, eta egungo gizartean behar diren lanpostu askoren garapenean duten berebiziko zereginari garrantzia eman.
- ✓ Irakasleei prestakuntza ematea gizarte-, ekonomia- eta enpresa-gaietan.
 - Enpresak hezkuntza-sistematik kanpoko egitura gisa senti ez ditzaten. Sinergiak bilatu behar ditugu, Lanbide Heziketari erreferentzia egiteaz gain, eskolen eta haien produkzio-ingurunearen arteko etengabeko lotura izan daitezen.
 - Ahalik eta egokien transmiti ditzaten, aurreiritzirik gabe, bizikidetzak, errespetua, familia-, sexu- eta genero-aniztasuna
- ✓ Eragile ekonomiko eta sozialen eta, zehazki, enpresa-ordezkaritzaren partaidetza izango duen gobernantza garatzea. Enpresen presentzia horrek enpresei ez ezik gizarteari ere, oro har, mesede egingo dioten arauak, proiektuak eta abar egiten lagundu ahal izango du.
- Jaso ez diren alderdiak edo jasota ere behar bezain garatuta ez daudenak, eta, beraz, zenbait unetan, testua anbigua edo abstraktua izan daiteke. Alderdi horien artean, honako hauek aipa daitezke:
 - ✓ Eskubide konstituzionala da ikasleek jasotzen duten irakaskuntzak nahitaez erlijiosoa izan behar ez izatea. Premisa hori kontuan hartuta, finantzaketa publikoa jasoko duten ikastetxeen laikotasunari buruzko aurretiazko eztabaida baten falta sumatzen dugu.
 - ✓ Zenbait artikuluren diskriminaziorik ezaren kasuak zehazten dituen zerrendan, ez da LGBTBI+

kolektiboa aipatzen. Zerrenda itxia ez dela aditzera ematen duen “beste edozein zirkunstantzia” adierazpen generikoaren barruan (21. artikulua, 2 bis puntua) dagoela uler badaiteke ere, berariaz aipatu behar dela uste dugu; izan ere, datuen argitan (nazioartekoak, estatukoak eta autonomikoak), LGTBI+ kolektiboa da gehien zigortutako bigarren kolektiboa, gorroto-gertakari, -delitu eta -diskurtsoen subjektu gisa, eta zaurgarriagoa oso eremu desberdinetako diskriminazioaren eta eskubide-bazterketaren ondorioetarako, hala nola lanekoa edo aisialdikoa (horretan arrazializatutako pertsonen eta migratzaileen kolektiboa bakarrik dago aurretik); eta beharrezko eta egokitzat jotzen dugu kolektibo hori esplizituki aipatzea.

IV.- GOGOETA BEREZIAK

I. TITULUA. XEDAPEN OROKORRAK

21. artikulua. Zentroen tipologia

2 bis puntuak ezartzen du *“unibertsitateaz kanpoko ikastetxe publikoek osatzen dutela Euskal Eskola Publikoa, eta horiek hezkuntzarako eskubide unibertsala bermatzen dutela, jatorria, generoa, egoera sozioekonomikoa eta kulturala, erlijio-sinesmenak edo beste edozein zirkunstantzia kontuan hartu gabe”*.

Proposatzen da bermatzaileak hezkuntzako zerbitzu publikoko ikastetxe guztiak izatea, eta ez soilik publikoak; hori guztia 24.5 artikulua esparruan, zeinak ezartzen baitu Hezkuntzaren Euskal Zerbitzu Publikoa ikastetxe publikoen eta itunpekoen bidez emango dela.

22. artikulua. Itunpeko ikastetxe pribatuak

3. puntuak honako hau xedatzen du: *itunpeko ikastetxeak, finantzaketa publikoaren arabera, interes sozialekotzat hartuko dira, eta lege honetan zehazten diren baldintzak bete beharko dituzte, bai eta arau bidezko garapenean zehazten direnak ere. Hala badagokio, ezartzen diren auditoretzen mende egongo dira, bai eta baliabide publikoen erabileran izaera finalista ziurtatzea ahalbidetzen duten kontabilitate-gardentasuneko arauen mende ere.*

Gure ustez, beharrezkoa da zehaztea zer ondorio juridiko dituen gizarte-intereseko kontsiderazioak itunpeko ikastetxeentzat, artikulua honetan ezartzen denez.

II. titulua. HEZKUNTZARAKO ESKUBIDEA ETA BIZIKIDETZA POSITIBOA

24. artikulua. Hezkuntzako Euskal Zerbitzu Publikoa

3. eta 5. puntuetan honako hau ezartzen da:

3. EAEko ikastetxeek lege honetan ezarritako printzipioak eta helburuak bete behar dituzte.

5. Hezkuntzako Euskal Zerbitzu Publikoa ikastetxe publikoen eta itunpekoen bidez emango da, lege honetan eta lege honen arau-garapenean ezarritako betekizunekin bat etorritik.

Gure iritziz, arauak, artikulua honetan, hezkuntzako zerbitzu publiko hori ematen duten ikastetxeek bete beharreko baldintzak eta betebeharrak jaso beharko lituzke, eta, ondorioz, ematen dizkioten

eskubideak, Eusko Legebiltzarrean adostutako Hezkuntza Akordioan jasotakoaren ildotik.

29. artikulua. 2019ko irailaren 11ko Legebiltzarren Ahozko Erabakiaren 10. artikulua. Lanbide-orientazioa hezkuntzan

Artikulu batean landuko litzateke oso txikitatik ikasleei orientazio integrala ematearen garrantzia, familiekin batera ikasketei, irteera profesionaleri eta abarri buruzko ahalik eta informazio gehien izan dezaten.

Gure ustez, informazio hori funtsezkoa eta oso garrantzitsua da ikasleen etorkizunerako, eta dagokion aintzatespena eman behar zaio orientatzaileei ez ezik ikasleen hezkuntza- eta lanbide-orientazioan eragina duten pertsona guztiei ere (irakasleak, familiak).

III. TITULUA. HEZKUNTZA SISTEMAREN GOBERNANTZA

39. artikulua. Ikastetxeen administrazio-egiturak eta kudeaketa partekatua eta LEHENENGO XEDAPEN GEHIGARRIA. Euskal Hezkuntza Sistema kudeatzeko eta ikastetxeei laguntzeko egiturak sendotzea eta arrazionalizatzea.

Egokia litzateke argitzea zertan dautzan ikastetxeen administrazio- eta kudeaketa partekatuko egiturak eta ea sistemaren ikastetxe guztientzat sortzen diren.

48. artikulua. Zuzendaritzako langileak, 50. artikulua. Itunpeko ikastetxeko Eskola Kontseilua eta 101. artikulua. Antolaketa-autonomiaren eremua.

Horietan jasotako funtzio askok Euskadiko Kooperatiben Legearen ondoriozko irakaskuntza-kooperatiben gobernantzaren aurka egiten dutenez, proposamen hau jasotzea proposatzen dugu: **“ikastetxeetako gobernu-organoen izena ikastetxe mota bakoitzari dagokionera egokitu behar da, hala nola OOGra, Batzarrera edo Kontseilu Errektorera, kooperatiben kasuan”.**

58 artikulua: Euskadiko Eskola Kontseiluaren osaera

1. zenbakian hauxe gehitzea proposatzen dugu:

Euskadiko Eskola Kontseilua osatuko dute lehendakaritzak, lehendakariordetzak eta bokalek, bai eta idazkari-lanak egiten dituenak ere. Nolanahi ere, ikastetxeen, Udal Hezkuntza Kontseiluen eta ezagutza aditua edo espezifikoa ematen duten gizarte-eragileen ordezkariak izango du: ordezkariak handieneko enpresa- eta sindikatu-erakundeak, ospe handiko pertsonak, unibertsitateak eta beste erakunde garrantzitsu batzuk.

Kontua da Euskadiko zein Eskola Kontseilu mota nahi dugun. Hezkuntza-sistemaren ikuspegi zabal baterantz egin behar dugu aurrera, baina gizartearen eskaerak kontuan hartuta.

Gure ustetan, beharrezkoa da gizartearen ordezkariak egotea, euskal hezkuntza-sistemari buruz duten ikuspegia, oro har, emateko. Ildo horretan, enpresa-esparruak leku bat izan beharko luke bere eskaerak, kezak eta euskal hezkuntza-sistema aberasteko, herrialdearen ikuspegi orokor batekin: egoera demografikoa, Euskadin eskatzen diren profilak, STEM profilak sortzea, orientazioa, etab.

Euskal gizarteari begiratzen ez dion eta hezkuntza-arloko ordezkariak soilik entzun eta osatzen duten organo batek organo endogamiko gisa amaitzeko arriskua du. Eta uste dugu Hezkuntzak hezkuntza-komunitatea gainditzeko duela eta eragin oso garrantzitsua duela gure gizarte osoaren etorkizunerako.

IV. TITULUA HIZKUNTZAK EUSKAL HEZKUNTZAN

92 artikulua: Irakasleen hasierako prestakuntza

3. puntuari dagokionez, adierazi nahi dugu aldaketa sozial eta ekonomikoak ere islatu behar direla gure hezkuntza-sistema osatzen duten irakasleek izango dituzten erronka eta aldaketetan. Horregatik, honako hau gehitzea proposatzen dugu:

Hasierako prestakuntzako ikasketa-planek, prestakuntza zientifikoaz gain, honako hauek bermatuko dituzte: alderdi psikopedagogiko eta didaktikoetan beharrezkoak diren gaitasunak eskuratzea, bi hizkuntza ofizialak menderatzea, atzerriko hizkuntza bat jakitea, informazioaren eta komunikazioaren teknologiak menderatzea, irakaskuntzako talde-lana eta irakaskuntzan jarduteko gizarte- eta tutoretza-trebetasun egokiak izatea, **bereziki hezkuntzan eta euskal gizartean gertatuko diren eraldaketa sozial eta ekonomikoei men eginez.**

LEHENENGO XEDAPEN IRAGANKORRA. Euskadiko Eskola Kontseiluaren osaera berria.

Bertan xedatzen denez, *“Lege hau indarrean sartu eta gehienez ere bi urteko epean, Euskadiko Eskola Kontseiluaren araudia arautuko da, (...). Helburu horiek lortzeko, Euskadiko Eskola Kontseiluaren osaera murriztuko da, eta sektoreko eztabaida- eta laguntza-egiturak sortuko dira”.*

“Murriztu” hitza aldatzea proposatzen da “egokitu” hitzaren ordez. Honela geratuko da:

Lege hau indarrean sartu eta gehienez ere bi urteko epean, Euskadiko Eskola Kontseiluaren arau bidezko erregulazioa egingo da. Horretarako, egiturazko diseinu berriarekin batera, egoki diren neurri iragankorrak aurreikusiko dira, eta hezkuntza-komunitateak eta inplikaturako gizarte-sektoreek parte hartzeko organo bat ezarri ahalgo da, eraginkortasun-, funtzionaltasun-, eraginkortasun-, proportzionaltasun- eta malgutasun-printzipioetan oinarri hartuz; organo horrek egitura egokiak izango ditu euskal hezkuntza-sistemak dituen erronka berriei aurre egiteko. Helburu horiek lortzeko, Euskadiko Eskola Kontseiluaren osaera **egokituko da**, eta sektoreko eztabaida- eta laguntza-egiturak sortuko dira”.

Ez dugu ziurtzat jo behar murrizketa bat irtenbide bakarra izan daitekeenik, baizik eta haien landinamika eta, beraz, lortutako emaitzak hobetuko lituzketen beste aukera batzuk egon daitezkeela, hala nola hura osatzen duten erakundeen ordezkaritza soziala hobetzea.

BESTE XEDAPEN IRAGANKOR BAT JASOTZEA

34. artikulua (Doakotasunaren bermea), 2. puntuan, honako hau xedatzen du: *“Doako derrigorrezko irakaskuntzetan, eta arrazoi sozioekonomikoengatik diskriminaziorik gerta ez dadin, funts publikoekin finantzaturako ikastetxeek ezin izango dute familietatik etorritako funts edo kopururik jaso dohainik emandako irakaskuntzengatik, eta, era berean, ikastetxe horiek ezin izango diete fundazioei edo elkartei kuotak edo ekarpenak egiteko betebeharrak ezarri, ezta irakaskuntzei lotutako nahitaezko zerbitzurik ezarri ere, finantzaketa publikoaren xede diren zerbitzu, prestazio edo esparru materialei eragiten badiete”.*

Beharrezkotzat jotzen dugu xedapen iragankor bat sartzea, itunpeko ikastetxeen ekonomia-, finantza- eta enpresa-errealitatea aldi baterako kontuan hartzeko beharra jasoko duena (adibidez, gaur egun zentro horiek hartutako finantza-konpromisoak eta beste betebeharrak batzuk), kasu bakoitzaren berezitasuna aztertuz.

V.- ONDORIOA

Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordearen ustez, *“Euskal Autonomia Erkidegoko Hezkuntzari buruzko Lege-aurreproiektuaren”* izapidetzea, egindako oharrekin batera, egokia da, eta beharrezkotzat jotzen du Euskal Autonomia Erkidegoko hezkuntza- eta gizarte-eragileen arteko elkarrizketa eraikitzailearen bidez garatzea, adostasuna lortzeko.

Bilbon, 2023ko martxoaren 30a

O.E. Presidentea

Emilia M. Málaga Pérez

Idazkari nagusia

Olatz Jaureguizar Ugarte

ERANSKINA

TALDE SINDIKAL OSOAK EMANDAKO BOTO PARTIKULARRA

EGABko CCOO Euskadi Konfederazio Sindikalak eta EAeko Langileen Batasun Orokorrak (UGT Euskadi), Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordea arautzen duen araudiak ematen dizkien ahalmenak baliatuz, BOTO PARTIKULARRA eman dute 4/23 IRIZPEN-PROIEKTUAREN KONTRA. Irizpen hori EAeko Hezkuntza Lege-aurreproiektuari buruzkoa da, eta 2023ko martxoaren 30ean onetsi zuen EGABko osoko bilkurak. CCOO Euskadi Konfederazio Sindikalak eta UGT Euskadik kontrako botoa eman zuten, kontsiderazio hauek oinarri hartuta:

KONTSIDERAZIOAK:

1. Prozedurazko kontsiderazioak

Prozeduraren ikuspuntu hutsetik, aztertzen ari garen lege-aurreproiektuaren izapidetzea erabateko zentzugabekeria izan da hasiera-hasieratik, EGABek eman beharreko nahitaezko irizpenaren izapidetzeari dagokionez behintzat.

2022/11/16an, Hezkuntza Sailaren eskaera jaso zen EGABen, irizpena eman zezan EAeko Hezkuntza Lege-aurreproiektuaren inguruan. EGABren araudiaren arabera, irizpenak araugintza-aurreproiektuen azken testuaren gainean egin behar dira, Gobernu Kontseiluak onetsi aurretik, nahiz eta gero, KEBren eta ABJren txostenen ondorioz, aldaketak egon badaitezke ere.

2022/12/13an, lehen aldiz bildu zen aurreproiektu horri buruzko irizpena emateko ardura zuen EGABko Sozial Garapenerako Batzordea (aurrerantzean SGB). Ezin izan zenez alderdien artean akordiorik lortu, hurrengo bilerarako utzi zen eskatutako irizpena.

2023/01/12an, beste bilera bat egin zuen SGBk eta erabaki zuen Hezkuntza Sailari behin betiko testua bidaltzeko eskatzea, Hezkuntza Sailak prentsan emandako berriak eta adierazpenak kontuan hartuta, batzorde horretako kide guztiek uste baitzuten lege-aurreproiektuaren beste zirriborro bat zegoela, ez zena EGABera bidalitakoa, eta, indarrean zegoen legeria betetzeko, zirriborro berri hori izan beharko litzatekeela irizpenaren oinarri izan behar zuen behin betiko txostena.

Hezkuntza Sailarekin zenbait komunikazio izan ondoren, sailak onartu zuen aurreproiektuaren beste zirriborro bat zegoela, eta EGABi bidaltzeko konpromisoa hartu zuen, irizpena eman zezan. Gerora ez zenez horren berririk izan, berriro galdetu zitzaion sailari ea noiz bidaliko zuen testu berria, Sozial Garapenerako Batzordearen bilera deitzeko, zegokion irizpena emateko lanei ekiteko.

2022/02/20an, sailaren erantzuna jaso zen EGABen, non adierazten baitzuen azaroan bidalitako testuari buruzko irizpena eman behar zuela EGABek. Ez zuen argitu azken dokumentua zen ala geroago egindako beste dokumenturen bat bazegoen.

Aurrekoa oinarri hartuta, Sozial Garapenerako Batzordearen bilera egin zen, irizpena emateko, eta onetsi egin zen, baina CCOO Euskadi Konfederazio Sindikalak eta UGT Euskadik kontrako botoa eman zuten.

Esan behar dugu gure erakundeek uste dutela, EGABi 2022ko azaroan bidalitako aurreproiektuaren zirriborroa ez den beste bat badago, EGABi legearen arabera dagozkion eginkizunak betetzeko aukera ukatzen ari zaiola, ezin duelako epe barruan (KEB eta ABJra bidali baino lehen) eman jarduteko eskumena dakarkioten arauen izapidetzean aginduzkoa den txostena.

2. Hezkuntza Lege-aurreproiektuaren testuari buruzko ohar orokorrak

Abiapuntutzat hartuta gure erakundeek hezkuntzaren eredu publikoa, laikoa, unibertsala eta doakoa defendatzen dutela, uste dugu EAEko Hezkuntza Lege-aurreproiektuarekin aukera aparta galtzen ari dela EAEko gizartearen interesak aintzat hartzen dituen arau bat garatzeko, zeinean modu batean edo bestean hezkuntza-sistemaren parte garen alderdi guztiak ordezkatuta egongo baikara.

Eusko Jaurlaritzaren Hezkuntza Lege-aurreproiektuak ez die erantzuten EAEko hezkuntza-sistemaren beharrei, eta ez dakar inolako aurrerapausorik indarrean dagoen legeari dagokionez; oraingo sistema duala blindatzen mugatzen da, EAEko hezkuntza-sistemaren pribatizazioan tematuta.

Ez die erantzuten Euskal Eskola Publikoaren beharrei, eta ez du bihurtzen EAEko hezkuntza-sistemaren ardatz. Gainera, ez ditu bermatzen doakotasuna eta laikotasuna, ezta ikastetxeetara sartzeko tratuan diskriminaziorik ez izateko printzipio ere.

Aurkeztutako testuak ez du ezartzen EAEko hezkuntza-sistemak gaur egun dituen arazoetatik garrantzitsuenetako bat behin betiko konpontzeko neurririk: eskola-segregazioa da arazo hori (Espainiako 2. autonomia-erkidegoa, Katalunia eta gero; Espainia hirugarren lekuan dago Europar segregazioari dagokionez, Lituaniaren eta Turkiaren atzean). Gerora garatuko den araudiak arazoa konponduko duela pentsatzera mugatzen da testua.

Horrez gainera, ez du ezartzen hezkuntza-sistemaren funtzionamendurako organigrama orokorrik, zeinean tokiko administrazioek oraingoa baino zeregin erabakigarriagoa beteko baitute, hala nola matrikulazioan edo ikasleen jarduera osagarrietan edo eskolaz kanpoko jardueretan.

Aurreproiektuaren artikulua aukera batzuk planteatzen ditu zioen azalpenean, baina gero ez da gai alderdi horiek garatzeko. Gizarte-kohereniaz, garapen ekonomiko harmonikoz, garapen pertsonalaz eta balioez hitz egiten digu (bizikidetzaz, adibidez), baina artikuluetan ez da mekanismo zehatzik ezartzen halakoak lortzeko. Egia da legea dekretuekin osatuko dela etorkizunean (53 ere aipatzen dira), esparru orokorra zehazteko eta, hala, legea osatutzat jotzeko, baina, gure ustez, aurreproiektu honek gero 53 dekretu onestea behar badu, agian ez da aurrera eramateko unea. Efikazagoa iruditzen zaigu alderdi zehatz horiek lantzen amaitzea eta aztertze moduko testu argi eta zehatz bakarria aurkeztea; bestela, garatu gabeko gaien garrantzia kontuan hartuta, pentsa genezake arau honetan inplikaturako alderdi guztiei aukera kentzen zaiela gai horri buruzko ekarpenak egiteko, erregelamendu bidezko garapenaren bidea Hezkuntza Sailaren ardura eskusiboa baita.

Labur esanda, dokumentu abstraktuegia aurkeztu da; kasu batzuetan gauza bat edo kontrakoa interpretatu ahal da, eta, batez ere, neurri zehatzak falta zaizkio ikastetxeetako langileen lan baldintzei dagokienez. Aukera galdu da gori dauden gaiez hitz egiteko: ordutegi jarraitua, langileen egonkortzea, lanbide-karrera, eta beste asko.

Beste alde batetik, esaten da osorik finantzatuko dela hezkuntza itundua, baina eskola itunduetako irakasleak ez daude ikastetxe publikoetako irakasleen baldintza berberetan, eta bi sareetako zuzendaritza-taldeek ez dituzte bete beharko betekizun berberak.

Ez da argitzen zer kostu ekarriko dien ikastetxe itunduei funts publikoekin finantzatutako sisteman sartzek (eta ez gara ari arlo ekonomiko hutsaz), ezta zer kostu ekarriko dien aukera horren alde egiten duten herritarrei ere (batez ere arlo ekonomikoan).

Ez da adostasun zabalik lortu lege hau onesteko; kontrako jarrerak daude sistema publikoko zuzendaritzetan, sistema itunduko zuzendaritzetan, bi sistemetako irakasleen artean eta lege honek erabat ahaztu dituen administrazio eta zerbitzuetako langileen eta hezkuntza-arretarako langileen artean. Aurreproiektuak artikulatu bakarrean jaso ditu, eta ez da ezer zehazten. Lege anbiguo bat planteatu da, zeinean, gai askotan, alderdi politiko, ikastetxe edo kaleko herritar bakoitzak irakurri nahiko lukeena eta dituen beldurrik handienak islatuta sumatuko baititu. Uste dugu etorkizuneko legeak argia izan behar duela berez, garapen gehiagoren beharrik gabe, eta gure gizartearen oraingo eta etorkizuneko benetako beharrez erantzuteko aukera ematen duen hezkuntza-sistema baten alde egin behar duela. Aurreproiektu hau ez doa bide horretatik, inola ere.

3. Onetsitako irizpenaren testuari buruzko kontsiderazio zehatzak

Irizpenaren testuak behin eta berriro aipatzen du hezkuntza-sistema ekoizpen- eta enpresa-sarearen beharren arabera egokitu behar dela, eta enpresek hezkuntzako curriculumen eta sistema beraren diseinuan parte hartu behar dutela defendatzen du. Printzipio hori onartezina da.

Hezkuntza gizartearen funtsezko ardatzetako bat da eta, ondorioz, ezinbestekoa da subjektuei bizi diren testuinguruan garatzen eta erabat integratzen laguntzeko. Horretarako, jarrera eta portaera demokratikoak finkatu behar ditu, ezagutzen eskurapenarekin oreka bermatuta, bizitzari askatasunez, ekitatez eta gizarte-erantzukizunez ekiteko, kontzientzia kritikoa izanda, norbanako sortzailea, osoa, baliagarria eta konprometitua, bere buruaz eta bere inguruneaz jabetuta dagoena osatzeko bidea baita. Argi dago hezkuntza-maila ona lortzeko eragina izango duela pertsona horiek lan-munduan etorkizunean beteko duten zereginetan, baina ezin dugu onartu, inola ere, premisa horretan oinarrituta, hezkuntza-sistemaren azken helburua enpresen beharrez betetzea izan behar duenik.

Halaber, hezkuntza-orientabideaz hitz egiten denean, ezin dugu onartu haren helburua berriro izatea enpresetan langileen arloan dauden beharrez betetzea. Hezkuntza-orientabideak –ez da garatu lege-aurreproiektuan– ez du eta ezin du helburutzat izan enpresek une bakoitzean eskatzen dituzten lanbide-profielara bideratzea pertsonak (irizpide horren arabera, gure gizartean ez genuke izango historiaririk, filosoforik..., ekoizpen-sareak ez baitu halako profilik eskatzen); orientabideak jomugatzat izan behar du pertsonen, txiki-txikitatik, haien interesak, gaitasuna, bokazioak... aurkitzeko behar dituzten tresna egokiak ematea, haien etorkizun profesionalari buruzko erabakiak har ditzaten.

Bestalde, badirudi irizpenak kezka bakarra duela, eta ez da ikastetxe publikoen sarea ardatz duen hezkuntza-sistema antolatzea, gaur egun sistema horretan diharduten ikastetxe pribatu guztiei orain arte bezala mantentzeko aukera ematea baizik, eta, horretarako, sistema honek izan dezakeen edozein baldintza leuntzen du. Aurreko guztia kontuan hartu gabe eta baloratu gabe jaiotza-tasaren beherakada jada zuzeneko ondorioak izaten ari dela behar diren gelen kopuruan.

Azaldutako guztia dela bide, CCOO Euskadi Konfederazio Sindikalak eta EAeko Langileen Batasun Orokorrak (UGT Euskadi) onetsitako irizpenaren kontrako botoa ematen dugu, eta berriro eskatzen diogu Jaurlaritzari EAeko Hezkuntza Lege-aurreproiektuaren prozesua gelditzeko, EAerako oso garrantzitsua den arlo honetan –hezkuntza-sistemaren etorkizuna– beharrezkoak diren adostasunak lortzeko aukera emango duen negoziazio-prozesua amaitu arte